

scenariusz nr 2

WIEM, JAKI JESTEM

INFORMACJE
OGÓLNE

ZADANIA
PODSTAWOWE

ZADANIA
FAKULTATYWNE

ZADANIA
DODATKOWE

Cele ogólne

1. Kształtowanie realnego obrazu siebie poprzez wspieranie ucznia w poszerzaniu wiedzy na temat własnych umiejętności, cech charakteru, uzdolnień a także ograniczeń, złych nawyków i uzależnień.
2. Rozwijanie poczucia tożsamości i własnej wartości.

Cele szczegółowe

- ▶ Uczeń potrafi dokonać autoprezentacji oraz zna swoje dane osobowe: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, adres zamieszkania, nazwę i adres szkoły.
- ▶ Uczeń zna dokumenty potwierdzające jego tożsamość i wie, w jakich sytuacjach są przydatne.
- ▶ Uczeń uświadamia sobie swoje mocne strony i ograniczenia: wymienia swoje umiejętności, uzdolnienia, odniesione sukcesy, pozytywne i negatywne cechy swojego charakteru.
- ▶ Uczeń potrafi ocenić, które cechy charakteru pomagają, a które przeszkadzają w pełnieniu roli ucznia i pracownika.

Metody pracy

- ▶ rozmowa kierowana
- ▶ prezentacja na forum grupy
- ▶ miniwykład
- ▶ metody aktywizujące
- ▶ metoda inscenizacji
- ▶ drama
- ▶ metody plastyczne – plakat

Czas zajęć

45 min. z możliwością rozszerzenia do 90 min.

Środki dydaktyczne znajdujące się na płycie CD

1. Skany legitymacji i dowodu osobistego
2. Etykiety „Dane osobowe”
3. Prezentacja multimedialna „Bez dowodu ani rusz”
4. Karta pracy „Taki jestem”
5. Etykiety przedstawiające umiejętności (dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym)
6. Ilustracje opisujące ucznia
7. Kwestionariusz osobowy
8. Kalendarz pracy własnej
9. List do rodziców
10. Ćwiczenie nr 1 z zestawu „Seventy seven work words”
11. Karta ewaluacji zajęć dla ucznia
12. Wskazówki dla zespołu edukacyjno-wychowawczego

Środki dydaktyczne do samodzielnego przygotowania przez nauczyciela

13. Fotografie uczniów (uczniowie przynoszą swoje ulubione zdjęcia przedstawiające siebie)
14. Arkusz białego papieru A3, tusz, poduszeczka do tuszu, szkła powiększające – lupy
15. Kosz i walizka (ewentualnie zdjęcie kosza i walizki), nożyczki dla każdego ucznia
16. Mikrofon
17. Arkusze białego papieru A4, klej – 2 szt. Więcej niż ilość uczniów
18. Kartki A5, długopisy dla każdego ucznia, klej, kredki, ilustracje z gazet dotyczące zagadnienia „Jaki powinien być wzorowy uczeń?”

NOTATKI

PRZEBIEG ZAJĘĆ

I. Etap wprowadzający

A. czynności organizacyjno-mobilizujące

Powitanie – 1 min.

Nauczyciel wita uczniów:

- ▶ Witam wszystkich, którzy lubią siebie. Niech Ci, którzy dobrze o sobie myślą pomachają do mnie!
- ▶ Witam tych, którzy są z siebie niezadowoleni, niech pomachają do mnie!

Ćwiczenie 1

Zabawa integrująca grupę – ok. 4 min.

Uczniowie stają w kręgu:

Nauczyciel wita ucznia obok: witam (imię), która ma niebieskie oczy. Uczniowie witają się kolejno w kręgu podając imię i cechę charakterystyczną dla danej osoby, np. kolor oczu lub włosów. Zabawa trwa do momentu gdy wszyscy uczniowie zostaną przywitani.

W grupie uczniów którzy nie mówią to nauczyciel wita po kolei wszystkich uczniów, każdemu podając rękę i przypisując określoną cechę wyglądu zewnętrznego.

B. Pobudzenie zainteresowania

Ćwiczenie 2

„To naprawdę ja” – ok. 10 min.

zadanie dodatkowe

Cel: pobudzenie zainteresowania uczniów,

Środki dydaktyczne:

f. Fotografie uczniów

Każdy z uczniów oraz prowadzący przynosi swoje ulubione zdjęcie (kilka lub jedno).

Uczniowie prezentują swoje zdjęcia na tablicy i opowiadają o nich, można w tym wspomóc ucznia zadając mu pytania typu:

- ▶ Kiedy było zrobione to zdjęcie?
- ▶ Gdzie?
- ▶ Ile miałeś wtedy lat?”

To ćwiczenie polecamy szczególnie w grupie młodzieży z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Ćwiczenie 3

„Jestem niepowtarzalny” – ok. 8 – 10 min.

Cel: pobudzenie zainteresowania uczniów,

Środki dydaktyczne

14. Arkusz białego papieru A3, tusz, poduszczonek do tuszu, szkła powiększające – lupy

Nauczyciel w obecności uczniów odciska na białej kartce papieru swój kciuk (linie papilarne). To co tutaj widzicie to moje linie papilarne, którymi podpisałam się.

- ▶ Jak myślicie, czy ktoś z Was ma takie same linie, jak ja? Sprawdźmy to!
- ▶ Złóżcie swój podpis odbijając na kartkach swoje linie papilarne.

- ▶ A teraz porównajmy nasze linie papilarne, możemy skorzystać ze szkielek powiększających.
- ▶ Czy nasze linie są takie same czy różnią się?

Komentarz prowadzącego:

Każdy z nas ma inne linie papilarne i to znaczy, że każdy z nas jest jedyny i niepowtarzalny i nie ma drugiej takiej samej osoby na świecie, jak ja, czy Ty. Nawet bliźnięta różnią się między sobą.

C. Uzasadnienie potrzeby uczenia się przewidzianych wiadomości i umiejętności

Na ostatnich zajęciach mówiliśmy o marzeniach. Wiecie, że realizację marzeń ułatwia posiadanie pewnych cech charakteru i umiejętności.

Podczas dzisiejszych zajęć zastanowimy się nad swoimi mocnymi i słabymi stronami i rozważymy, które cechy naszego charakteru pomagają, a które przeszkadzają nam realizować plany, pełnić różne role.

Wyjaśnimy co oznacza termin „dane osobowe”, przyjrzymy się dokumentom potwierdzającym naszą tożsamość oraz zastanowimy się, w jakich okolicznościach i instytucjach są nam potrzebne.

NOTATKI

II. Etap pracy właściwej

A. Wiedza (OBSERWUJĘ – WIEM)

Ćwiczenie 4

„Moje podstawowe dokumenty” – ok. 10 – 15 min.

Cel: Uczeń zna dokumenty potwierdzające jego tożsamość.

Środki dydaktyczne

1. skany legitymacji i dowodu osobistego
2. etykiety „Dane osobowe”

Nauczyciel pokazuje slajdy PP przedstawiające legitymację szkolną i inicjuje rozmowę kierowaną pytaniami:

- ▶ Jaki to dokument?
- ▶ Czy wszyscy w tej grupie mają legitymację szkolną?
- ▶ Do kogo należy ta legitymacja?
- ▶ Kiedy i gdzie urodził się właściciel tej legitymacji?
- ▶ Gdzie mieszka?
- ▶ Do jakiej szkoły chodzi?

Na te pytania może odpowiedzieć chętny uczeń i pokazać je na slajdzie. A teraz obejrzyjcie swoje legitymacje i sprawdźcie, czy wszystkie ważne informacje są prawidłowo wypisane.

Jeśli w grupie są osoby pełnoletnie i posiadające pełnię praw obywatelskich, to należy również zaprezentować powiększone zdjęcie dowodu osobistego i omówić wszystkie dane zawarte w tym dokumencie (numer i seria dowodu, PESEL, płeć, obywatelstwo, adres zamieszkania).

Nauczyciel podkreśla, że PESEL tak jak linie papilarne na odcisku palca jest niepowtarzalny i przypisany tylko jednej osobie. Dlatego w wielu instytucjach urzędnicy proszą o podanie numeru PESEL.

Prowadzący podsumowuje wspólnie z uczniami: na tablicy umieszcza napis „dane osobowe” a uczniowie kolejno przypinają hasła: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia itd.

Warto znać swoje dane osobowe, bo ich znajomość wymagana jest w różnych instytucjach. Jeżeli zapomnimy np. daty urodzenia, czy numeru PESEL możemy skorzystać z informacji zawartych w legitymacji lub dowodzie osobistym. Czy wiecie, w jakich sytuacjach i w jakich instytucjach potrzebny jest dowód tożsamości?

W zależności od możliwości grupy nauczyciel prezentuje i omawia także inne dokumenty: kartę biblioteczną, prawo jazdy, zaświadczenie ZUS RMUA.

Ćwiczenie 5

„Bez dowodu ani rusz!” – ok. 10 min.

zadanie dodatkowe

Cel: Uczeń wie, w jakich sytuacjach dokumenty potwierdzające tożsamość są potrzebne.

Środki dydaktyczne

3. Prezentacja multimedialna „Bez dowodu ani rusz”

Nauczyciel wyświetla prezentację lub rozdaje uczniom zdjęcia przedstawiające bank, pocztę, urząd pracy, kontrolę straży miejskiej itp.

W oparciu o slajdy nauczyciel prowadzi rozmowę kierowaną na temat przydatności dowodu osobistego w prezentowanych instytucjach

Wnioski z rozmowy:

1. Nauczyciel podkreśla, że dokumenty i znajomość danych osobowych potrzebna jest w sytuacji starania się o pracę i wykonywania pracy zawodowej (np. legitymacja/dowód potrzebny w autobusie w czasie dojazdu do pracy, pokazanie dokumentu na portierni, dowodu osobistego w banku, zaświadczenia ZUS RMUA u lekarza).
2. Dowodu osobistego i innych dokumentów potwierdzających naszą tożsamość nie można pożyczać, a po zgubieniu albo kradzieży należy natychmiast zgłosić ten fakt na policję oraz w urzędzie, który wystawił ten dokument celem wyrobienia nowego.
3. Znajomość danych osobowych jest konieczna aby załatwić wiele spraw w instytucjach użytku publicznego. Bardzo często pracujący tam urzędnicy wymagają do wglądu dowodu osobistego aby sprawdzić czy podane przez nas dane są prawidłowe. Robią to dla naszego bezpieczeństwa.

4. Równie ważna jak znajomość swoich danych osobowych jest znajomość swoich cech charakteru, wiedza o swoich umiejętnościach, wadach i zaletach.

W pracy z uczniami z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym można ograniczyć ilość prezentowanych slajdów/zdjęć.

B. Działanie (Działam)

Ćwiczenie 6

„Kosz i walizeczka” – ok. 10 – 15 min.

Cel: uczeń uświadamia sobie swoje pozytywne i negatywne cechy

Środki dydaktyczne

4. Karta pracy „Taki jestem”
5. Etykiety przedstawiające umiejętności
15. Kosz i walizka (lub zdjęcie kosza i walizki), nożyczki
17. Arkusze białego papieru A4, klej, nożyczki

Uczniowie dostają karty pracy „Taki jestem” – zawierające nazwy cech charakteru i sprawności.

Pierwszym zadaniem ucznia jest wybranie wszystkich określeń, które go opisują. Uczeń może też dopisać inne określenia, które go przedstawiają.

Drugim zadaniem jest posegregowanie określeń na te, które stanowią jego potencjał (do walizeczki). Uczeń samodzielnie wycina nożyczkami z karty pracy swoje wady i wrzuca je do kosza.

- ▶ Prezentacja na forum klasy dobrych i jeżeli uczeń wyrazi zgodę to i negatywnych cech (tylko uczniowie chętni).

Komentarz nauczyciela:

Każdy człowiek ma mocne strony (zalety) i słabe strony (wady). Ważne jest to, żeby zobaczyć u siebie zalety i wady. Zalety są jak pieniądze, których przecież każdy z nas chce mieć jak najwięcej. Zalety to takie bogactwo człowieka, które

należy pomnażać i szanować. Wady natomiast są jak zepsute hamulce w samochodzie, które mogą spowodować, że będziemy pędzić w przepaść, albo będziemy stać w miejscu i nie ruszymy do przodu. Z wadami należy więc postąpić jak z popsutymi hamulcami – ustalić co jest w nich popsute, a potem naprawić.

W grupie uczniów **nie czytających** posługujemy się np. PCS z bazy programu Boardmaker, ewentualnie ilustracjami nr 5. W zależności od poziomu grupy nauczyciel może ograniczyć liczbę analizowanych cech.

Nauczyciel odczytuje treść etykiet, uzgadnia z uczniami, znaczenie symboli graficznych i rozkłada je na stoliku. W zależności od możliwości komunikacyjnych uczeń wybiera, wskazuje ilustracje / piktogramy opisujące jego osobę.

Nauczyciel na środku kartonu umieszcza imię ucznia lub jego zdjęcie, a następnie wokół umieszcza charakteryzujące go obrazki czy piktogramy. Powstaje kolaż cech i umiejętności, z którymi uczeń może się zidentyfikować

Ważne jest, aby koncentrować się na cechach pozytywnych bardziej niż na negatywnych.

Ćwiczenie 7

„O sobie wiem to, że...” – ok. 10 min.

zadanie dodatkowe

Cel: Uczeń nabywa umiejętności prezentowania siebie na forum grupy, potrafi wybrać ważne i istotne informacje o sobie.

Środki dydaktyczne

16. Mikrofon

6. Ilustracje opisujące ucznia (dla uczniów niemówiących)

17. Arkusz białego papieru A4, klej

Nauczyciel aranżuje sytuację wywiadu w radio. Można w tym celu użyć mikrofonu. Prowadzący będzie zadawał pytania oparte o poprzednie ćwiczenia:

- ▶ Szanowni słuchacze, dzisiaj w naszym studio gościmy kogoś bardzo szczególnego i ważnego, jest to (imię i nazwisko).
- ▶ Witam Pana/Panią,
Proszę się przedstawić naszym słuchaczom? Jak się Pan(i) nazywa?

- ▶ Ile ma Pan(i) lat?
- ▶ Gdzie Pan(i) mieszka?
- ▶ Czym się Pan(i) obecnie zajmuje?
- ▶ Jakie ma Pan(i) zalety?
- ▶ Z czego jest Pan(i) dumny(a)?

W grupie uczniów **nie mówiących** uczeń odpowiadając na zmodyfikowane pytania nauczyciela w zależności od możliwości komunikacyjnych wybiera/wskazuje ilustrację z zestawu nr 6.

Nauczyciel na środku kartonu umieszcza imię ucznia lub jego zdjęcie, a uczeń przykleja charakteryzujące go ilustracje.

Ćwiczenie 8

„Co myślą o mnie inni?” – ok. 10 min. – w zależności od liczebności i spójności grupy
zadanie dodatkowe

Środki dydaktyczne

18. Kartka A5, długopisy

Jednym z czynników, który wpływa na naszą samoocenę i poczucie własnej wartości są również opinie innych ludzi.

Każdy z uczniów dostaje kartkę formatu A5.

Nauczyciel prosi aby każdy podpisał kartkę swoim imieniem i nazwiskiem na samym dole. Następnie przekazujemy kartkę sąsiadowi zgodnie z ruchem wskazówek zegara. Zadaniem sąsiada jest wpisanie co najmniej trzech pozytywnych cech właściciela kartki (nauczyciel instruuje, że mogą to być cechy wyglądu, sposobu ubierania się, cechy charakteru, umiejętności, sukcesy itd.). Zaczynamy od samej góry, po wpisaniu, zaginamy kartkę tak aby następna osoba nie widziała, co napisał poprzednik aby uniknąć kopiowania.

Kartkę przekazujemy dopóty, dopóki nie wróci do właściciela.

1. Każdy z uczniów zapoznaje się z opiniami kolegów. Pytamy o wrażenia.
2. Komentarz nauczyciela dotyczący rodzajów samooceny.

Podajemy przykłady obrazujące skutki zawyżonej i zaniżonej samooceny.

3. Prosimy uczniów o przykłady z ich doświadczeń.

W przypadku uczniów **nie piszących** proponujemy wersję „ustną” ćwiczenia.

Przykład:

Uczniowie stają w kręgu.

Zapraszamy do środka ochotnika.

Wszyscy uczniowie kolejno kończą zdanie: (imię osoby stojącej w środku) „podziwiam Cię za...”. Albo „Cenię Cię za...”.

Ćwiczenie 9

„Prezentacja” – ok. 10 – 15 min.

zadanie dodatkowe

Cel: Uczeń ćwiczy umiejętność swobodnego posługiwania się danymi osobowymi.

Można to zrobić w dwóch wariantach:

I wariant:

Dzielimy uczniów na dwójki i każdy z dwójki ma za zadanie przeprowadzić wywiad z sąsiadem według schematu:

- ▶ Przedstawiam Państwu (tu imię i nazwisko).
- X jest uczniem szkoły,
- uczy się w klasie,
- na kierunku
- Mieszka w
- Jego mocną stroną jest

II wariant:

Każdy z uczniów dokonuje autoprezentacji według w/w schematu.

Do wykonania tego ćwiczenia konieczny jest schemat wywiadu/wypowiedzi przygotowany na tablicy.

Uwaga:

Jeśli w grupie są osoby nie mówiące, nauczyciel sam przedstawia tych uczniów według schematu.

Ćwiczenie 10

„Rekrutacja” – ok. 10 min.

Cel: Uczeń umie ocenić w jakim zakresie posiada umiejętności i cechy charakteru potrzebne do wykonywania danej pracy

Środki dydaktyczne

18. Kartki A4, długopisy, klej, kredki, ilustracje z gazet

I wariant:

Dzielimy klasę na dwa zespoły. Są to zespoły odpowiedzialne za rekrutację pracowników na stanowisko np. pomocnika kucharza, stolarza, cukiernika (w zależności od kierunku kształcenia).

Zadaniem każdego zespołu jest opracowanie wymagań odnośnie cech charakteru, umiejętności, dodatkowych kwalifikacji przyszłego pracownika.

Każdy zespół prezentuje na forum efekt pracy, a nauczyciel te propozycje zapisuje na tablicy.

Następnie każdy uczeń dokonuje samooceny pod kątem wymagań, które spełnia i tych, które musi zdobyć. Chętni uczniowie mogą zrobić to na forum grupy.

II wariant:

Każdy uczeń otrzymuje kartkę A4. Zadaniem ucznia jest wykonanie pracy plastycznej na temat: „Jaki powinien być wzorowy uczeń?” Można wykorzystać ilustracje z poprzednich ćwiczeń, gazet lub własnoręczne rysunki. Następnie nauczyciel zbiera wszystkie prace i prezentuje je na tablicy. Prosi uczniów aby zastanowili się czy sami posiadają cechy wzorowego ucznia.

Wariant 1 polecamy dla uczniów szkoły zawodowej.

Wariant 2 polecamy dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym.

NOTATKI

III. Etap końcowy

Podsumowanie zajęć – ok. 3 min.

Nauczyciel ponownie pokazuje skany podstawowych dokumentów, wspólnie z uczniami przypomina ich nazwy oraz sytuacje, w których są one potrzebne. Bardzo proszę o wypełnienie Kwestionariusza osobowego oraz Kalendarza pracy własnej. Wykorzystamy je podczas zajęć „Wiem jak poszukiwać pracy”.

W przypadku uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym możemy ograniczyć ilość pozycji w Kwestionariuszu osobowym.

Informacja zwrotna ze strony uczniów – ok. 3 min.

Środki dydaktyczne

11. Karta ewaluacji zajęć dla ucznia

Uczniowie przekazują nauczycielowi informacje zwrotne, co im się podobało, co było dla nich ciekawe podczas zajęć.

Nauczyciel i uczniowie zapisują wyniki w Karcie ewaluacji.

PRACA POMIĘDZY ZAJĘCIAMI

PRACA WŁASNA UCZNIA

Środki dydaktyczne

7. Kwestionariusz osobowy

8. Kalendarz pracy własnej

Uczeń wypełnia (samodzielnie lub z pomocą wychowawcy) kwestionariusz osobowy.

W Kalendarzu pracy własnej uczeń zaznacza, w ciągu najbliższego tygodnia, jakie czynności wykona samodzielnie w domu lub internacie.

Uczniowie nie piszący mogą zaznaczać samodzielnie wykonane czynności poprzez wklejanie ich symboli lub obrazków przedstawiających czynności.

Dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym nauczyciel może zapisać dla ucznia nazwy czynności które powinien sam wykonać, a uczeń zamalowuje kolejne kratki kalendarza, zaznaczając samodzielnie wykonane czynności.

PRACA Z RODZICAMI

Środki dydaktyczne

9. List do rodziców

Proponujemy, aby rodzice udzielili pomocy uczniowi w wypełnieniu Kwestionariusza osobowego oraz Kalendarza pracy własnej. Sugerujemy, aby w najbliższym czasie wykorzystywali codzienne sytuacje do rozwijania „zasobów” i nowych umiejętności. Proponujemy także, aby zaplanowali działania korygujące niepożądane cechy i zachowania.

ZESPÓŁ EDUKACYJNO-WYCHOWAWCZY

Nauczyciele przedmiotów zawodowych, wychowawcy

Środki dydaktyczne

12. Wskazówki dla zespołu edukacyjno-wychowawczego

Proponujemy, aby członkowie zespołu edukacyjno-wychowawczego udzielali w bieżącym tygodniu uczniowi wsparcia w zakresie zdobycia rzetelnych informacji na swój temat poprzez:

- ▶ Informowanie go o zdobywanych umiejętnościach, zaobserwowanych pozytywnych cechach charakteru, zauważaniu jego sukcesów, starań, zwłaszcza w czasie zajęć przygotowujących do nauki zawodu.
- ▶ Ukazywanie skutków nałogów, eliminowanie złych nawyków, wspólną pracę nad negatywnymi cechami charakteru itp.

Nauczyciel języka angielskiego

Środki dydaktyczne

10. Ćwiczenie nr 1 z zestawu „Seventy seven work words”

Uczeń wykonuje Ćwiczenie nr 1 z zestawu „Seventy seven work words” – wypełnia kwestionariusz osobowy w języku angielskim.